



Warszawa, dn. 27 czerwca 2018 r.

ZATWIERDZAM:

PODSEKRETARZ STANU

Elżbieta Bojanowska

Elżbieta Bojanowska
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w 2017 r.

- **Państwo członkowskie:** Rzeczpospolita Polska (PL)
- **Nazwa Programu Operacyjnego i nr CCI:** Pomoc Żywnościowa,
2014PL05FMOP001
- **Okres, za który składane jest niniejsze sprawozdanie:** 01.01.2017 r.-31.12.2017 r.
- **Data konsultacji z partnerami społecznymi:** 04-18.06.2018 r.

1. Informacje wprowadzające ogólne

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 jest realizowany w Polsce od grudnia 2014 r. Jego wdrażanie przebiega etapowo w formie odrębnych podprogramów. Należy dodać, że poszczególne podprogramy nie pokrywają się z latami budżetowymi. W 2017 r., którego dotyczy sprawozdanie realizowane były 2 podprogramy: od stycznia do czerwca 2017 r. kontynuowano Podprogram 2016, rozpoczęty w sierpniu 2016 r., natomiast od sierpnia do grudnia 2017 r. trwała realizacja Podprogramu 2017, którego zakończenie zostało przewidziane z końcem czerwca 2018 r.

2. Wdrażanie

2.1. Informacje w zakresie wdrażania programu odwołujące się do wspólnych wskaźników dotyczących częściowo lub w pełni zakończonych operacji

W PO PŻ zrealizowano w 2017 r. następujące 3 typy operacji:



- I. Zakup żywności przez Agencję Rynku Rolnego / Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa¹ w procedurze zamówień publicznych
- II. Dystrybucja żywności wraz ze środkami towarzyszącymi
- III. Pomoc techniczna

2.1.1. Dystrybucja produktów żywnościowych

W okresie od stycznia do czerwca 2017 r. organizacje partnerskie kontynuowały rozpoczętą w sierpniu 2016 r. dystrybucję artykułów spożywczych w ramach Podprogramu 2016., tj. łącznie 16 produktów. W okresie od sierpnia do grudnia 2017 r. trwała dystrybucja żywności w ramach Podprogramu 2017 – asortyment obejmował łącznie 19 artykułów spożywczych. W wyniku wystąpienia oszczędności w przetargu na zakup żywności ostatecznie zestaw artykułów spożywczych został rozszerzony do 21.

Szczegółowe informacje na temat dystrybuowanych produktów i ich ilości umieszczono w sekcji 2.3. *Wyjaśnienia dotyczące tabeli wspólnych wskaźników* niniejszego sprawozdania w kontekście definicji zestawu rocznego dla 1 odbiorcy końcowego oraz definicji paczki.

W dystrybucję żywności w okresie styczeń-czerwiec 2017 r. zaangażowane były 4 ogólnopolskie organizacje partnerskie: Caritas Polska, Federacja Polskich Banków Żywności (FPBŻ), Polski Komitet Pomocy Społecznej (PKPS) oraz Polski Czerwony Krzyż (PCK). Za dystrybucję żywności odpowiadały 93 OPR (organizacje partnerskie regionalne) oraz 2 291 OPL (organizacje partnerskie lokalne).

Tabela 1. Organizacje partnerskie w okresie styczeń-czerwiec 2017 r.

Organizacja	Liczba OPR	Liczba OPL	Razem w sieci danej organizacji
Caritas Polska	25	677	702
Federacja Polskich Banków Żywności	32	1 257	1 289
Polski Komitet Pomocy Społecznej	27	300	327
Polski Czerwony Krzyż	9	57	66
Razem	93	2 291	2 384

¹ Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) powstał 1 września 2017 roku na mocy ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. (Dz. U. 2017 poz. 623 z późn. zm.), przejmując dotychczasowe prawa i obowiązki Agencji Rynku Rolnego w ramach PO PŻ.



W okresie sierpień-grudzień 2017 r. w dystrybucję żywności zaangażowanych było łącznie 88 OPR oraz 2 331 OPL.

Tabela 2. Organizacje partnerskie w okresie sierpień-grudzień 2017 r.

Organizacja	Liczba OPR	Liczba OPL	Razem w sieci danej organizacji
Caritas Polska	26	659	685
Federacja Polskich Banków Żywności	31	1 315	1 346
Polski Komitet Pomocy Społecznej	22	307	329
Polski Czerwony Krzyż	9	50	59
Razem	88	2 331	2 419

2.1.2. Działania towarzyszące

Zgodnie z Programem Operacyjnym w 2017 r. organizacje partnerskie realizowały działania towarzyszące finansowane ze środków ryczałtowych. Celem działań towarzyszących było wzmocnienie samodzielności i kompetencji w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a obejmowały one m.in. warsztaty kulinarne prezentujące sposoby przygotowywania posiłków i wykorzystania artykułów spożywczych, warsztaty dietetyczne i w zakresie zdrowego żywienia, warsztaty edukacyjne, propagujące zasady zdrowego odżywiania i przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności oraz warsztaty edukacji ekonomicznej z zakresu właściwego zarządzania budżetem domowym.

Zestawienie liczby działań towarzyszących i ich uczestników przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3. Zestawienie liczby działań towarzyszących oraz liczby uczestników w podziale na organizacje partnerskie

Organizacja	Liczba działań towarzyszących	Liczba osób uczestniczących w działaniach towarzyszących	% wszystkich odbiorców pomocy żywnościowej
Caritas Polska	1 342	31 010	10



Federacja Polskich Banków Żywności	5 684	93 603	13
Polski Komitet Pomocy Społecznej	1 839	34 484	12
Polski Czerwony Krzyż	508	11 035	14
Łącznie	9 373	170 132	12

Tabela 4. Uczestnicy działań towarzyszących w podziale na grupy odbiorców końcowych

Organizacja	Liczba kobiet	Liczba migrantów i osób obcego pochodzenia	Liczba niepełnosprawnych	Liczba bezdomnych	Liczba pozostałych osób
Caritas	21 776	25	3 065	1 303	26 617
FPBŻ	71 582	621	14 666	4 370	74 715
PKPS	24 872	79	7 192	1 359	26 036
PCK	7 329	108	2 456	435	8 036
Razem	125 559	833	27 379	7 567	135 404

Łączna liczba działań towarzyszących przeprowadzonych na terenie całego kraju w 2017 r. to 9 373. Uczestniczyło w nich łącznie 170 132 osoby, co stanowi ok. 12% łącznej liczby osób potrzebujących, które otrzymały pomoc żywnościową w 2017 r. W porównaniu do 2016 r. odnotowano wzrost zarówno liczby zrealizowanych działań (z 5 678 – wzrost o 65%), jak również liczby uczestników (z 97 936 – wzrost o ok. 74%). Jeśli chodzi o odsetek odbiorców końcowych pomocy żywnościowej biorących udział w działaniach towarzyszących, uległ on również zwiększeniu: z ok. 8,2 % w 2016 r. do ok. 12% w 2017 r.

W działaniach towarzyszących w Podprogramie 2016 chętniej uczestniczyły kobiety, stanowiąc aż 73,8% wszystkich uczestników. Dość liczną grupą odbiorców działań towarzyszących były osoby niepełnosprawne (16%). W dalszej kolejności należy wymienić osoby bezdomne (ok. 4,5%). Najmniejszy udział odnotowano wśród osób obcego pochodzenia



(migrantów, przedstawicieli mniejszości narodowych oraz społeczności marginalizowanych – 0,5%).

2.1.3. Zidentyfikowane trudności we wdrażaniu Programu

1) Niedostatecznie rozwinięta sieć organizacji partnerskich i występowanie tzw. „białych plam” czyli gmin nieobjętych procesem dystrybucji żywności, ograniczone możliwości operacyjne organizacji partnerskich

W ramach bieżącego monitoringu wdrażania Programu Operacyjnego, Instytucja Zarządzająca wykorzystuje narzędzie sprawozdawcze – Centralną Aplikację Statystyczną (CAS) do pozyskiwania danych bezpośrednio od ośrodków pomocy społecznej. System CAS został zaprojektowany jako narzędzie sprawozdawcze podmiotów tworzących system pomocy społecznej. System umożliwia cykliczne wysyłanie sprawozdań jednorazowych do wypełnienia przez właściwe jednostki organizacyjne w formie elektronicznej i przekazywanie ich do IZ. Za pośrednictwem CAS, ośrodki pomocy społecznej informują IZ m.in. o liczbie osób, którym wydano skierowania do pomocy żywnościowej, co pozwoliło na identyfikację gmin, które nie uczestniczą w Programie, tj. nie kierują osób uprawnionych po odbiór żywności głównie z powodu braku organizacji partnerskich lokalnych (OPL), które mogłyby podjąć się dystrybucji.

Zgodnie ze zgromadzonymi danymi, udział tzw. „białych plam” systematycznie maleje – od ok. 38% w czerwcu 2015 r. do 10% w czerwcu 2017 r. Jak pokazują dane z lutego 2018 r. odsetek tzw. „białych plam” pozostał na poziomie 10%, lecz do końca czerwca 2018 r. prognozowany jest jego spadek do 7%.

Fakt, że na terenie danej gminy nie funkcjonuje organizacja partnerska nie zawsze oznacza, że jej mieszkańcy nie korzystają z pomocy żywnościowej. Jak wynika z danych z OPS, 18% gmin wydaje żywność dla mieszkańców miejscowości sąsiednich.

Innym istotnym zagadnieniem jest utrzymujące się zaangażowanie wielu ośrodków pomocy społecznej w charakterze organizacji partnerskich lokalnych (w skali kraju ok. 29%). Należy podkreślić, że szczególnie w małych gminach, gdzie nie funkcjonują podmioty pozarządowe zdolne do realizacji bezpośredniego wydawania żywności osobom najbardziej potrzebującym, ośrodek pomocy społecznej często podejmuje decyzję o przystąpieniu do Programu, aby zapewnić najuboższym mieszkańcom pomoc żywnościową.



2) Trudności logistyczne związane z dostawami artykułów żywnościowych do magazynów organizacji partnerskich

W trakcie realizacji Podprogramu 2017 w okresie wrzesień-grudzień 2017 r. organizacje partnerskie zgłaszały powtarzające się problemy logistyczne związane z realizacją dostaw niektórych produktów do magazynów (spowodowane m.in. zmianami przez dostawców żywności ustalonych uprzednio z organizacjami harmonogramów dostaw). W konsekwencji w niektórych organizacjach lokalnych wystąpiły opóźnienia w dystrybucji niektórych artykułów w początkowej fazie realizacji Podprogramu.

Odnotowano również przypadki dostaw wadliwie zapakowanych produktów, zniszczonych palet, itp. Na wykonawców dostaw nałożone zostały kary umowne, jak również wezwano ich do wdrożenia działań naprawczych.

2.1.4. Najczęściej pojawiające się błędy w realizacji zadań przez organizacje partnerskie na podstawie wyników kontroli Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

W wyniku kontroli, KOWR sporządza informacje pokontrolne, a organizacje partnerskie są zobowiązane do wdrożenia zaleceń pokontrolnych w wyznaczonym terminie oraz do pisemnego poinformowania KOWR o realizacji zaleceń. W celu weryfikacji wdrożenia zaleceń przez organizacje, KOWR sprawdza dokumenty potwierdzające podjęcie stosownych działań lub przeprowadza kontrolę uzupełniającą.

KOWR wypełniając obowiązek sprawozdawczy z realizowanych działań, składa do Instytucji Zarządzającej *Informacje miesięczne*, a wraz z nimi m.in. kopie informacji pokontrolnych, które uzyskały status ostatecznych w danym miesiącu.

Z danych wynika, że najczęściej podczas kontroli pojawiają się zastrzeżenia odnośnie zapewnienia ogólnodostępnej informacji na stronach internetowych dotyczących realizacji działań towarzyszących. W związku z wprowadzeniem nowego kryterium dochodowego od stycznia 2017 r., zidentyfikowano przypadki konieczności zaktualizowania przez organizacje stosownych informacji na stronie internetowej, jak również aktualizacji umów z organizacjami lokalnymi w tym zakresie. Ponadto odnotowano, że niektóre organizacje nie dopełniły obowiązku poinformowania właściwego ośrodka pomocy społecznej o objęciu działaniami towarzyszącymi osób zakwalifikowanych do Programu. Jeśli chodzi o inne obowiązki



z zakresu informowania, stwierdzono przypadki nieumieszczenia na stronie organizacji partnerskich regionalnych wykazu współpracujących z nimi organizacji lokalnych.

Inne stwierdzone uchybienia dotyczyły braków w posiadanej dokumentacji, np. potwierdzenia wynajmu samochodów bądź zamówienia usługi transportowej. Niektóre organizacje nie wywiązały się z obowiązku przeprowadzenia kontroli w wymaganych co najmniej 10% swoich organizacji lokalnych. Ponadto zidentyfikowano przypadki braku ubezpieczenia magazynów, a także braków dokumentacji uzasadniającej zaangażowanie OPS w rolę organizacji partnerskiej lokalnej. W toku kontroli stwierdzono także przypadki niewłaściwie prowadzonej dokumentacji magazynowej oraz nieprzestrzegania zasady wydawania produktów spożywczych z uwzględnieniem ich terminu przydatności.

2.1.5. Najczęściej pojawiające się błędy w realizacji zadań przez organizacje partnerskie na podstawie wyników kontroli wewnętrznych

Zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych, do obowiązków OPO należy prowadzenie nadzoru i monitoringu nad realizacją dystrybucji, w tym przeprowadzenie kontroli w co najmniej 10% OPR, z którymi OPO podpisało umowy w danym Podprogramie. Analogiczny wymóg ma zastosowanie do OPR w odniesieniu do prowadzenia kontroli w OPL. Przedmiotem kontroli jest prawidłowość realizacji dystrybucji oraz działań w ramach środków towarzyszących.

Najczęstsze zalecenia pokontrolne w obszarze dystrybucji to:

- uporządkowanie dokumentacji w tym archiwizacja dokumentów, uzupełnienie uzasadnienia wyboru OPS na OPL, uzupełnienie dokumentów potwierdzających przestrzegania zasady oszczędności, wydajności i skuteczności, dokumenty potwierdzające, że magazyn znajduje się pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej;
- prowadzenie nadzoru i monitoringu nad realizacją dystrybucji;
- podjęcie przez OPL współpracy z OPS;
- prowadzenie zbiorczej ewidencji magazynowej w ujęciu miesięcznym;
- uzupełnienie niezbędnych danych na stronie internetowej (nieaktualne kryterium dochodowe, brak informacji o możliwości składania skarg);
- przeprowadzenie prac remontowych w magazynie.



Najczęstsze zalecenia pokontrolne w obszarze działań towarzyszących to:

- uzupełnienie umów z wykonawcami;
- uzupełnienie dokumentów potwierdzających kwalifikację uczestników warsztatów;
- prowadzenie działań towarzyszących równoległe z dystrybucją żywności.

2.1.6. Działania w zakresie informacji i promocji

Instytucja Zarządzająca zrealizowała w 2017 r. następujące działania w obszarze informacji i promocji:

- Zaprojektowanie, wydruk i dystrybucja ulotek informacyjnych na temat Programu do wszystkich ośrodków pomocy społecznej w Polsce poprzez Wydziały Polityki Społecznej w Urzędach Wojewódzkich;
- Zaprojektowanie, wydruk i dystrybucja plakatów promujących Program do wszystkich ośrodków pomocy społecznej w Polsce poprzez Wydziały Polityki Społecznej w Urzędach Wojewódzkich;
- Podsumowanie Podprogramu 2016 w formie briefingu prasowego oraz wystawy fotograficznej połączonej z dystrybucją ulotek podsumowujących najważniejsze efekty Podprogramu 2016.

Instytucja Pośrednicząca zrealizowała w 2017 r. następujące działania w obszarze informacji i promocji:

- Organizacja 8 seminariów informacyjnych dla przedstawicieli organizacji partnerskich uczestniczących lub zainteresowanych przystąpieniem do Programu, przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej, lokalnych grup działania, władz samorządowych oraz mediów lokalnych i regionalnych. Zagadnienia omawiane w czasie seminariów koncentrowały się na propagowaniu informacji, wymianie doświadczeń pomiędzy organizacjami partnerskimi regionalnymi i lokalnymi na temat poprawy sposobu realizacji działań towarzyszących.
- Zaprojektowanie, wydruk i dystrybucja materiałów informacyjnych do organizacji partnerskich – ulotek (400 tys. egz.), plakatów (10 tys. egz.) przeznaczonych do



oznaczania miejsc, w których odbywa się realizacja dystrybucji żywności i działań towarzyszących.

- Prowadzenie punktów informacyjnych w 16 Oddziałach Terenowych ARR
Pracownicy OT ARR informowali o celach, zasadach realizacji Programu, a także o możliwości przystąpienia do PO PŻ. Na terenie OT ARR dostępne były materiały informacyjne. Pracownicy OT ARR nawiązywali kontakt z lokalnymi władzami, lokalnymi grupami działania, w szczególności w gminach, które nie uczestniczą w PO PŻ, aby zachęcić je do uczestnictwa w Programie (przekazując materiały, kontaktując ze sobą odpowiednie jednostki, etc.).
- Organizacja 15 briefingów prasowych w poszczególnych województwach (lipiec-wrzesień 2017 r.), w których uczestniczyli dziennikarze z mediów lokalnych (łącznie ok. 150), a także przedstawiciele samorządów i organizacji partnerskich.
- Przeprowadzanie kampanii informacyjnej w prasie
Opublikowano 20 artykułów prasowych, w tym 4 w prasie ogólnopolskiej oraz 16 w bezpłatnej prasie lokalnej. W artykułach zostały opisane prawdziwe historie lokalnych bohaterów, którzy mimo własnych problemów, pomagają innym.
- Przeprowadzenie kampanii telewizyjnej „Paczka żywności i możliwości”
Nagranych zostało 16 filmów (czas trwania: ok. 1,5-2 min). Do ich realizacji zaangażowano popularnego kucharza, który prezentował możliwości zastosowania produktów z Programu do przygotowania wartościowych posiłków jednocześnie informując o Programie, jego idei i zasadach uczestnictwa. Filmy emitowane były w terminie 1-16 grudnia 2017 r. w stacjach TVP i POLSAT. Uzupełnieniem kampanii telewizyjnej była dystrybucja broszury zawierającej najciekawsze przepisy i porady, które zaprezentowano w programie.



2.1.7. Inne istotne informacje dotyczące wdrażania Operacji w 2017 r.

➤ Wyższe kryterium dochodowe kwalifikujące do otrzymania pomocy

Od dnia 1 stycznia 2017 r. obowiązuje wyższe kryterium dochodowe uprawniające do skorzystania z pomocy żywnościowej w ramach Programu. Stanowi ono 200% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń w pomocy społecznej i wynosi odpowiednio 1 268 zł (ok. 300 EUR) dla osoby samotnie gospodarującej oraz 1 028 zł (ok. 245 EUR) dla osoby w rodzinie.

Od początku wdrażania Programu w grudniu 2014 r. do końca grudnia 2016 r. obowiązywało kryterium kwalifikowania do pomocy żywnościowej na poziomie 150% kryterium dochodowego uprawniającego do pomocy społecznej, wynoszące odpowiednio: 951 zł (ok. 230 EUR) dla osoby samotnie gospodarującej oraz 771 zł (ok. 185 EUR) dla osoby w rodzinie.

Decyzja o podwyższeniu kryterium dochodowego w PO PŻ miała na celu umożliwienie dostępu do pomocy żywnościowej samotnym osobom starszym, w szczególności w obliczu poprawy sytuacji materialnej rodzin z dziećmi w związku z realizacją Programu „Rodzina 500+”.

Efekty podwyższenia kryterium dochodowego są już widoczne w strukturze grupy docelowej Programu. W 2017 r. pomoc żywnościową otrzymało łącznie ponad 112 tys. osób powyżej 65. roku życia, tj. ponad 8% wszystkich odbiorców końcowych PO PŻ. Z pomocy żywnościowej w 2017 r. skorzystało o ponad 48 tys. osób starszych więcej niż w roku poprzednim.

➤ Ustrukturyzowane badanie odbiorców końcowych pomocy żywnościowej w ramach przeglądu śródkresowego FEAD

Zgodnie z wymogami KE, państwa członkowskie były zobowiązane do końca 2017 r. przekazać Komisji wyniki ustrukturyzowanego badania odbiorców końcowych. W Polsce badanie zostało przeprowadzone w terminie od lutego do maja 2017 r. przez wykonawcę zewnętrznego – Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS). Badaniem ankietowym objęto łącznie 1072 osoby najbardziej potrzebujące oraz po 1 pracowniku z łącznej liczby 230



organizacji partnerskich (na poziomie regionalnym i lokalnym), które dystrybuują żywność bezpośrednio wśród odbiorców.

Ankieterzy CBOS przeprowadzili wywiady bezpośrednie we wszystkich 16 województwach, w punktach wydawania żywności należących do sieci dystrybucji wszystkich 4 organizacji partnerskich ogólnopolskich, tj. Caritas Polska, Federacji Polskich Banków Żywności, Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej oraz Polskiego Czerwonego Krzyża, w tym:

- Caritas Polska – po 5 wywiadów w każdej OPL,
- FPBŻ – po 4 wywiady w każdej OPL,
- PCK – po 11 wywiadów w każdej OPL,
- PKPS – po 6 wywiadów w każdej OPL.

Dzięki przyjętej przez CBOS metodologii (wybór próby rezerwowej organizacji do badania) udało się uzyskać kompletne dane z większości wywiadów (ankieterzy nie wskazywali respondentom z góry możliwości udzielania odpowiedzi „nie wiem”, zgodnie z wymogami KE).

Badanie wykazało m.in., że:

- prawie wszystkie punkty dystrybucji świadczą pomoc w zakresie dostarczania odbiorcom końcowym paczek żywnościowych (97%);
- prawie co piąty badany punkt dystrybucji zajmuje się wydawaniem posiłków (17%);
- w większości ośrodków świadczy się również pomoc niematerialną, która polega na oferowaniu tzw. środków towarzyszących – poradnictwa w zakresie postępowania z żywnością (68%) i zarządzania budżetem domowym (43%), pomocy w załatwianiu „spraw formalnych” polegającej na kierowaniu do kompetentnych służb socjalnych lub administracyjnych (28%). Około 1/4 placówek ma możliwość zapewnienia swoim podopiecznym wsparcia psychologicznego i terapeutycznego (27%);
- w większości przypadków paczki żywnościowe dystrybuowane są przez organizacje raz w miesiącu (50%) bądź rzadziej (37%) – przeważnie raz na dwa lub trzy miesiące. Te ośrodki, które zajmują się wydawaniem posiłków, robią to przeważnie codziennie.
- wśród ogółu beneficjentów 57% stanowią kobiety, a 43% mężczyźni.



- największa wiekowa grupa korzystających z pomocy to dzieci i młodzież do 24 roku życia (42%) oraz osoby w przedziale wieku 25-49 lat (35%). Osoby zgłaszające się do punktów dystrybucji pomocy w większości nie posiadają wynagrodzenia z tytułu pracy (80%), ale połowa z nich otrzymuje inne rodzaje wynagrodzenia, tzn. renty, emerytury i różne zasiłki (54%).

Badanie pokazało również, że osoby korzystające z pomocy żywnościowej w większości pozytywnie oceniają wpływ otrzymywanej pomocy na poprawę sytuacji swojego gospodarstwa domowego. Aż 75% badanych oceniło, że pomoc żywnościowa ma wpływ na poprawę ich sytuacji, a 22% oceniła ten wpływ jako częściowy. Tylko 3 % oceniło, że pomoc żywnościowa nie ma żadnego wpływu na poprawę ich sytuacji. Wśród tych osób, które oceniły rolę pomocy żywnościowej jako częściową, za przyczynę uznano przede wszystkim zbyt małą częstotliwość udostępniania pomocy żywnościowej (40%) jak również potrzebę innego rodzaju pomocy, głównie finansowej (36%).

2.2. Informacje w zakresie działań i ocena tych działań w świetle zasad wskazanych w art. 5, ust. 6, ust. 11 i ust. 13 rozporządzenia FEAD nr 223/2014 z dn. 11.03.2014 r.

2.2.1 Koordynacja z EFS oraz innymi istotnymi politykami, strategiami i instrumentami unijnymi, a w szczególności z inicjatywami Unii w dziedzinie zdrowia publicznego i zapobiegającymi marnotrawieniu żywności

Podstawę realizacji Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020 w Polsce stanowi Program Operacyjny „Wiedza – Edukacja – Rozwój” oraz 16 Regionalnych Programów Operacyjnych. Działania w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu przewidziano w celu tematycznym 9, przy głównym założeniu, że działania na rzecz włączenia społecznego powinny w rezultacie prowadzić do zwiększenia szans na zatrudnienie.

Koordynacja z działaniami finansowanymi z EFS w przypadku PO PŻ występuje wyłącznie w odniesieniu do tzw. działań towarzyszących. W *Wytycznych IZ* umieszczono zapis zobowiązujący OPR i OPL we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, do udzielania odbiorcom pomocy żywnościowej informacji o miejscach, w których mogą one skorzystać



z działań w ramach projektów EFS oraz pomocy w korzystaniu z tych działań. Ponadto organizacje są zobowiązane oceniać w uzgodnieniu z ośrodkami pomocy społecznej, czy poszczególne osoby objęte pomocą żywnościową mogą także wymagać wsparcia aktywizacyjnego, a także do informowania odbiorców końcowych PO PŻ o możliwości uzyskania wsparcia z EFS w poszczególnych regionach. Warto dodać, że we wzorze skierowania, jakie ośrodki pomocy społecznej wydają osobom uprawnionym do pomocy znalazło się również odniesienie do działań współfinansowanych z EFS. Pracownik ośrodka odznacza na skierowaniu czy dana osoba lub członkowie jej rodziny uczestniczyli w działaniu współfinansowanym z EFS, a następnie w skrócie opisuje jakiego rodzaju były to działania.

2.2.2. Uwzględnianie i promowanie zasady równości kobiet i mężczyzn oraz problematyki płci na kolejnych etapach przygotowywania, programowania, zarządzania i wdrażania, monitorowania i ewaluacji Funduszu, a także w kampaniach informacyjnych i podnoszących świadomość społeczną oraz w ramach wymiany najlepszych praktyk

Ze sprawozdań organizacji partnerskich wynika, że działają one z dbałością o równe traktowanie kobiet i mężczyzn – odbiorców końcowych pomocy żywnościowej. Zasada ta znajduje odzwierciedlenie w dostępie zarówno do paczek i posiłków, jak również działań towarzyszących. Dystrybucja żywności odbywa się zgodnie z zasadą jak najlepszego dostosowania do potrzeb i możliwości osób najbardziej potrzebujących. Dzięki przyjętej definicji paczki jako minimum trzech artykułów spożywczych dostępnych w pojedynczym wydaniu, osoby zgłaszające się po odbiór żywności, w szczególności kobiety i osoby starsze nie są nadmiernie obciążone.

Tematyka działań towarzyszących została dostosowana do potrzeb różnych grup odbiorców (rodzin, mężczyzn, kobiet w ciąży, karmiących matek, seniorów, osób bezdomnych), dzięki czemu każdy zainteresowany mógł wziąć udział w odpowiednim dla siebie warsztacie.

Ponadto organizacje przygotowując materiały informacyjne dla odbiorców końcowych dbają o to, aby komunikaty nie zawierały jakichkolwiek treści sprzecznych z zasadą równości płci.



2.2.3. Zapobieganie wszelkiej dyskryminacji w dostępie do Funduszu oraz do wspieranych z niego programów i działań ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną

W Wytycznych IZ w pkt 5 *Minimalne standardy dla organizacji partnerskiej regionalnej (OPR) w obszarze administrowania, które dystrybuują artykuły spożywcze bezpośrednio do osób najbardziej potrzebujących* znalazł się zapis o obowiązku zapobiegania wszelkiej dyskryminacji w dostępie do pomocy żywnościowej, ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Zasada poszanowania godności drugiego człowieka stanowi podstawę działalności organizacji partnerskich, odnosi się nie tylko do realizacji pomocy żywnościowej, lecz jest podstawowym elementem codziennej pracy z podopiecznymi.

Wydawanie żywności odbywa się w warunkach nienarażających osób potrzebujących na stygmatyzację. Jedyne odstępstwo od zasady równego traktowania jakie stosowały organizacje, dotyczyło obsługi w pierwszej kolejności kobiet w ciąży lub z małymi dziećmi, a także osób niepełnosprawnych mających trudności z poruszaniem się.

Zadaniem prowadzących warsztaty w ramach środków towarzyszących było zapewnienie poczucia komfortu uczestnikom. Dodatkowo przy wyborze miejsca realizacji warsztatów brany był pod uwagę dostęp komunikacyjny dla osób niepełnosprawnych, poruszających się o kulach i na wózkach inwalidzkich. Sporządzając dokumentację zdjęciową z warsztatów pamiętano o konieczności uzyskania uprzedniej zgody uczestników na fotografowanie.

2.2.4. Uwzględnienie aspektów klimatycznych i ekologicznych w szczególności w celu ograniczenia marnotrawienia żywności oraz wybór rodzajów produktów żywnościowych po uwzględnieniu równoważenia diety osób najbardziej potrzebujących

Przygotowując postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na zakup produktów żywnościowych, przy wyborze artykułów kierowano się m.in. ich trwałością –



długim okresem przydatności do spożycia, aby zminimalizować ryzyko zmarnowania żywności.

W dokumentacji przetargowej uwzględniono również zapisy mające na celu zapobieganie marnowaniu żywności poprzez zastosowanie optymalnych wielkości opakowań oraz opakowań wielokrotnie otwieranych. Wprowadzono także zasadę równomierności dostaw do poszczególnych magazynów, przy możliwości łączenia dostaw. Zgodnie ze wskazanymi w opisie przedmiotu zamówienia wymaganiami jakościowymi, opakowania artykułów spożywczych spełniały wymogi: zastosowania papieru jako surowca przyjaznego dla środowiska, zastosowanie słoików jako opakowań wielokrotnego użytku.

Ponadto, aby zapobiegać zmarnowaniu żywności w procesie jej dystrybucji, organizacje partnerskie regionalne prowadziły bieżący monitoring warunków przechowywania żywności w swoich magazynach.

W działaniach prowadzonych w ramach środków towarzyszących jedną z czterech podstawowych grup warsztatów stanowią warsztaty przeciwdziałania marnowaniu żywności, obejmujące w szczególności tematykę zapobiegania marnowaniu żywności w gospodarstwie domowym, efektywnego oszczędzania energii elektrycznej, gazu i wody, segregowania odpadów i odzyskiwania surowców wtórnych.

Ponadto organizacje partnerskie chronią żywność przed zmarnowaniem, pozyskując ją ze źródeł zewnętrznych spoza PO PŻ, m.in. w ramach współpracy z producentami i dystrybutorami żywności, hurtowniami i sklepami detalicznymi. Dotyczy to żywności przydatnej do spożycia, co do której istnieje obawa, że nie zostanie sprzedana, np. produkty z krótkim terminem ważności, pieczywo z uszkodzeniami mechanicznymi, czy przetwory mleczne zwłaszcza w okresie letnim. Żywność przekazywana jest bezpośrednio osobom najbardziej potrzebującym lub do placówek wydających posiłki.

2.2.5. Należyte zarządzanie finansami

KOWR dokonuje zakupu artykułów spożywczych w procedurze zamówień publicznych, a zgodnie ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia, koszt zakupu artykułów spożywczych współfinansowanych ze środków FEAD, stanowi iloczyn ilości artykułu spożywczego i najkorzystniejszej ceny zaproponowanej w ofertach przetargowych. Koszt zakupu odnosi się do towaru dostarczonego do magazynów OPR, tj. obejmuje wartość



artykułu spożywczego oraz transportu do magazynów. Zastosowana metoda kalkulacji zapewnia przejrzyste i efektywne wydatkowanie środków z FEAD.

Także w obszarze dystrybucji żywności, zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniach organizacji partnerskich, wydatki związane z transportem, administrowaniem i magazynowaniem żywności oraz realizacją działań w ramach środków towarzyszących są prowadzone w oparciu o zasady oszczędności, konkurencyjności i skuteczności. Znajduje to odzwierciedlenie m.in. w stosowaniu procedury rozpoznania rynku przy wyborze wykonawcy zewnętrznego. W celu ograniczenia kosztów administracyjnych, wiele organizacji korzysta z nieodpłatnej dobrowolnej pomocy ze strony nieetatowych współpracowników oraz wolontariuszy. W miarę możliwości wykorzystywana jest dostępna infrastruktura własna organizacji, np. organizowanie magazynów w obiektach użyczonych nieodpłatnie przez samorządy lokalne, przewożenie żywności z magazynów OPR do OPL samochodami dostawczymi pozostającymi w dyspozycji organizacji, pomoc wolontariuszy w pracach magazynowych, a także współpraca w tym zakresie z zakładami karnymi, placówkami dla osób bezdomnych, organizacjami abstynenckimi, itp., prowadzenie warsztatów w ramach środków towarzyszących nie tylko przez specjalistów zewnętrznych, ale również działaczy społecznych i pracowników organizacji partnerskich posiadających niezbędne wykształcenie i doświadczenie zawodowe wymagane dla trenerów.

2.2.6. Zasada partnerstwa i zaangażowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów

Zgodnie z art. 5, ust. 1 rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, zasada partnerstwa była i jest realizowana na wszystkich etapach realizacji PO PŻ: w fazie programowania, w fazie wdrażania oraz w fazie monitorowania i ewaluacji.

Przed rozpoczęciem postępowania przetargowego na zakup żywności zostały przeprowadzone konsultacje z udziałem przedstawicieli OPO dotyczące ilości poszczególnych artykułów spożywczych objętych zamówieniem. Stanowiska wyrażone przez OPO



reprezentowały również postulaty i opinie OPR oraz OPL prowadzących bezpośrednią dystrybucję żywności wśród osób najbardziej potrzebujących.

Organizacje ogólnopolskie stosują zasadę partnerstwa w ramach bieżącej współpracy ze swoimi organizacjami regionalnymi i lokalnymi, monitorując postępy w realizacji dystrybucji żywności i działań towarzyszących oraz reagując na zgłaszane trudności. OPO organizują również cykliczne spotkania i szkolenia dla OPR i OPL, zarówno przed rozpoczęciem danego podprogramu, jak i w trakcie jego trwania. Podczas spotkań omawiane są m.in. wyniki kontroli prowadzonych przez Instytucję Pośredniczącą w OPR i OPL oraz kontroli wewnętrznych, w tym analiza wdrożenia zaleceń pokontrolnych.

OPR odpowiedzialne za organizację działań towarzyszących, konsultują z OPL ich zakres i tematykę, aby w jak największym stopniu odpowiadały potrzebom mieszkańców poszczególnych gmin. Ponadto do udziału w warsztatach często zapraszani są przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, co dodatkowo przyczynia się do zacieśniania współpracy pomiędzy OPS-ami a organizacjami.

Zarządzeniem nr 2 z 28.01.2015 r. Ministra Pracy i Polityki Społecznej przy IZ MRPiPS został powołany Zespół Doradczy ds. Wdrażania PO PŻ. Do jego zadań należy w szczególności:

- 1) rekomendowanie zmian dotyczących alokacji środków na poszczególne zadania w ramach PO PŻ;
- 2) wydawanie opinii w zakresie poziomu kryteriów dochodowych na dany podprogram;
- 3) okresowe monitorowanie postępu w zakresie realizacji PO PŻ;
- 4) monitorowanie realizacji zasady komplementarności PO PŻ i programów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 5) analizowanie rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PO PŻ i ich opiniowanie;
- 6) przedkładanie propozycji zmian oraz opiniowanie zmian w PO PŻ zaproponowanych przez Instytucję Zarządzającą, w tym dotyczących szczegółowych wytycznych obowiązujących w PO PŻ.

Dobór partnerów do Zespołu Doradczego został przeprowadzony w taki sposób, aby zapewnić reprezentatywność właściwych zainteresowanych stron, tj. przedstawicieli władz



regionalnych i lokalnych, krajowych instytucji publicznych odpowiedzialnych za stosowanie zasad horyzontalnych, w tym podmiotów do spraw promowania równego traktowania, utworzonych zgodnie z dyrektywą Rady 2000/43/WE, dyrektywą Rady 2004/113/WE oraz dyrektywą 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, a także partnerów społecznych reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Wszyscy partnerzy, których przedstawiciele są członkami Zespołu Doradczego to podmioty działające w obszarze związanym z wykorzystaniem FEAD, zgodnie z art. 3, ust. 1, pkt. c) rozporządzenia delegowanego KE nr 240/2014.

W 2017 r. odbyły się łącznie 2 posiedzenia Zespołu Doradczego – 13 lipca oraz 6 grudnia. Pierwsze było poświęcone podsumowaniu zakończonego w czerwcu 2017 r. Podprogramu 2016. Spotkaniu towarzyszył briefing prasowy z udziałem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Pani Elżbiety Rafalskiej oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Pana Krzysztofa Jurgieła, a także wystawa fotografii dokumentująca w szczególności działania towarzyszące realizowane przez organizacje partnerskie.

Posiedzenie Zespołu w dniu 6 grudnia 2017 r. zostało zorganizowane w ramach rocznego spotkania przeglądowego. Uczestniczyli w nim również przedstawiciele Komisji Europejskiej. Celem była przede wszystkim ocena dotychczasowej realizacji Programu, ze szczególnym uwzględnieniem mocnych i słabszych stron wdrażania PO PŻ w następujących obszarach: współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi, działania towarzyszące, zaangażowanie ośrodków pomocy społecznej jako organizacji partnerskich, działania na rzecz osób bezdomnych jako szczególnej grupy docelowej oraz przyszłość pomocy żywnościowej w kontekście kontynuacji FEAD po 2020 r.

2.3. Wspólne wskaźniki

Tabela 8. Zestawienie wspólnych wskaźników zgodnie z Rozporządzeniem 1255/2014

NR	NAZWA WSKAŹNIKA	2014	2015	2016	2017
1	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych zaakceptowanych w dokumentach przedstawiających warunki wsparcia działań (EUR)	9 299 521,09	70 801 840,11	76 406 618,64	94 442 666,52
2	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych	0	53 225 776,27	46 193 124,23	78 914 725,71



	przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań (EUR)				
2 a)	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem pomocy żywnościowej (EUR)	0	53 225 776,27	46 193 124,23	78 914 725,71
2 b)	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem podstawowej pomocy materialnej (EUR)	0	0	0	0
3	Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych zgłoszonych Komisji (EUR)	0	0	74 526 000,71	87 044 132,62
4	Ilość owoców i warzyw	0	9 208,31	10 658,48	13 537,63
5	Ilość mięsa, jaj, ryb i owoców morza	498,12	8 785,61	9 033,31	11 437,64
6	Ilość mąki, chleba, ziemniaków, ryżu i innych produktów skrobiowych	926,73	16 343,65	15 876,93	15 804,22
7	Ilość cukru	1 246,99	7 576,41	6 117,35	5 685,29
8	Ilość produktów mlecznych	1 241,17	13 841,90	10 602,93	14 953,03
9	Ilość tłuszczów, oleju	619,54	4 470,93	4 627,65	5 211,17
10	Liczba gotowych posiłków i innych produktów żywnościowych (nie ujętych w wyżej wymienionych kategoriach)	0	0	0	889,16
11	Łączna ilość udzielonej pomocy żywnościowej (w tonach) ²	4 532,55	60 226,81	56 916,64	67 518,14
11 a)	Procentowy udział żywności, w przypadku której w ramach PO pokryto jedynie koszty transportu, dystrybucji i magazynowania	0	0	0	0
11 b)	Procentowy udział produktów żywnościowych współfinansowanych przez Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym w łącznej ilości żywności dostarczonej przez organizacje partnerskie	9,9%	60,58%	41,40%	67,60%

² Przyjęto, że 1 tys. l = 1 t



12	Łączna liczba dostarczonych posiłków całościowo lub częściowo finansowanych w ramach PO	0	336 668	1 320 142	2 455 137
13	Łączna liczba dostarczonych paczek całościowo lub częściowo finansowanych w ramach PO	613 158	6 380 478,00	5 411 258	7 499 637
14	Łączna liczba osób otrzymujących pomoc żywnościową	374 889	1 199 424	1 183 227	1 365 491
14 a)	Liczba dzieci w wieku 15 lat i poniżej	130 890	391 103	371 034	390 528
14 b)	Liczba osób w wieku 65 lat i powyżej	20 854	63 657	63 724	112 086
14 c)	Liczba kobiet	200 843	595 904	587 358	687 879
14 d)	Liczba migrantów; osób obcego pochodzenia: mniejszości narodowych (w tym społeczności marginalizowane; takie jak Romowie)	4 474	14 118	11 554	6 231
14 e)	Liczba osób niepełnosprawnych	54 475	179 607	184 147	210 615
14 f)	Liczba osób bezdomnych	7 466	26 670	24 903	26 290

Wyjaśnienia dotyczące tabeli wspólnych wskaźników przedstawionej w pkt. 2.3

- Wskaźniki wejściowe (1-3)

Tabela 9. Zestawienie wskaźników wejściowych

Operacja	Podmiot	1-Łączna kwota z dokumentów przedstawiających warunki wsparcia działań		2-Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań ³		3-Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych zgłoszonych Komisji	
		PLN	EUR	PLN	EUR	PLN	EUR
Operacja I	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	354 661 148,00 ⁴	84 431 068,69	292 222 105,81	69 566 753,75	253 541 124,33	78 921 869,40

³ Wskaźnik 2 jest tożsamy ze wskaźnikiem 2a „Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem pomocy żywnościowej”. Wskaźnik 2b „Łączna kwota kwalifikowanych wydatków publicznych poniesionych przez beneficjentów i zapłaconych podczas wdrażania działań związanych z zapewnieniem podstawowej pomocy materialnej” nie ma zastosowania do Programu Operacyjnego wdrażanego w Polsce. Stan na 31.12.2017 r.

⁴ Kwota wynikająca z Umowy o dofinansowanie nr POPŻ/2/2017 z dn. 03.04.2017 r. do Umowy (realizacja Umowy obejmuje lata 2017 – 2018).



Operacja II	Caritas Polska	5 589 060,00 ⁵	1 330 538,49	5 481 904,24	1 305 028,86	34 391 556,60	8 122 263,22
	Federacja Polskich Banków Żywności	17 447 276,38 ⁶	4 153 520,06	17 239 582,34	4 104 076,17		
	Polski Czerwony Krzyż	2 298 622,78 ⁷	547 212,96	2 116 691,52	503 902,19		
	Polski Komitet Pomocy Społecznej	6 978 471,70 ⁸	1 661 303,55	6 119 706,82	1 456 864,93		
Operacja III ⁹	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (IZ)	1 676 000,00	398 990,62	1 213 795,83	288 957,73	0,00	0,00
	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (IP)	7 193 287,00	1 712 442,75	6 444 491,67	1 534 183,61		
	Ministerstwo Finansów (IC)	672 000,00	159 977,15	580 653,97	138 231,20		
	Ministerstwo Finansów (IA)	200 000,00	47 612,25	70 264,56	16 727,27		
Razem		396 715 865,86	94 442 666,52	331 489 196,76	78 914 725,71	287 932 680,93	87 044 132,62

Wartości kwot wyrażone w Euro w kolumnie 1 i 2 zostały wyliczone zgodnie z kursem PLN/EUR Komisji Europejskiej obowiązującym w grudniu 2017 r.: ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/inforeuro/inforeuro_en.cfm.

Natomiast w kolumnie 3 kwoty wyrażone w Euro uwzględniają kurs PLN/EUR, jaki został wykorzystany do certyfikacji wydatków.

• **Wskaźniki produktu dotyczące dostarczonej pomocy żywnościowej (4-11)**

W 2016 r. dystrybuowane były następujące artykuły żywnościowe:

a) **W okresie styczeń – czerwiec 2017 r.**

Tabela 10. Produkty dystrybuowane w Podprogramie 2016 (łącznie 16)

⁵ Kwota wynikająca z Aneksu nr 2 z dn. 09.11.2017 r. do Umowy o dofinansowanie projektu nr POPŻ/O/3/2017 z dn. 17.08.2017 r. (realizacja umowy obejmuje lata 2017 – 2018).

⁶ Kwota wynikająca z Aneksu nr 2 z dn. 09.11.2017 r. do Umowy o dofinansowanie projektu nr POPŻ/O/1/2017 z dn. 17.08.2017 r. (realizacja umowy obejmuje lata 2017 – 2018).

⁷ Kwota wynikająca z Aneksu nr 1 z dn. 09.11.2017 r. do Umowy o dofinansowanie projektu nr POPŻ/O/4/2017 z dn. 17.08.2017 r. (realizacja umowy obejmuje lata 2017 – 2018).

⁸ Kwota wynikająca z Aneksu nr 2 z dn. 09.11.2017 r. do Umowy o dofinansowanie projektu nr POPŻ/O/2/2017 z dn. 17.08.2017 r. (realizacja umowy obejmuje lata 2017 – 2018).

⁹ Wskaźniki dotyczące Operacji III „Pomoc techniczna” zostały wliczone do wartości ogółem wskaźników 1 i 2 zgodnie z *Guidance Fiche: Monitoring under FEAD* z dnia 12.05.2015 r.



owoce i warzywa	mięso, jaja, ryby i owoce morza	mąka, chleb, ziemniaki, ryż i inne produkty skrobiowe	cukier	produkty mleczne	tłuszcze, olej
- groszek z marchewką - fasola biała - koncentrat pomidorowy - powidła śliwkowe	- gulasz wieprzowy z warzywami - filet z makreli w oleju - szynka drobiowa - szynka wieprzowa - paszтет wieprzowy	- makaron jajeczny - ryż biały - herbatniki	- cukier biały	- mleko UHT - ser podpuszczkowy dojrzewający	- olej rzepakowy

b) W okresie sierpień – grudzień 2017 r.

Tabela 11. Produkty dystrybuowane w Podprogramie 2017 (łącznie 21)

owoce i warzywa	mięso, jaja, ryby i owoce morza	mąka, chleb, ziemniaki, ryż i inne produkty skrobiowe	cukier	produkty mleczne	tłuszcze, olej	dania gotowe
- groszek z marchewką - fasola biała - koncentrat pomidorowy - buraczki wiórki - powidła śliwkowe	- szynka drobiowa - szynka wieprzowa - paszтет wieprzowy - kabanosy wieprzowe* - filet z makreli w oleju	- makaron jajeczny - makaron kukurydziany bezglutenowy - ryż biały - kasza gryczana - herbatniki maślane	- cukier biały - miód wielokwiatowy*	- mleko UHT - ser podpuszczkowy dojrzewający	- olej rzepakowy	- gulasz wieprzowy z warzywami

* produkty zakupione w wyniku oszczędności po pierwszym postępowaniu przetargowym na zakup żywności, których dystrybucja rozpoczęła się w marcu 2018 r.

Wartości wskaźników wyrażono w tonach, przy czym przyjęto, że 1 tys. litrów to 1 tona.

Należy zaznaczyć, że dobór asortymentu produktów żywnościowych będących przedmiotem dystrybucji jest każdorazowo konsultowany z przedstawicielami organizacji partnerskich.



• **Wskaźnik produktu 11b**

Udział produktów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w łącznej ilości dostarczonej pomocy żywnościowej został wyliczony na podstawie następujących danych przekazanych przez organizacje partnerskie:

Tabela 12. Udział żywności z FEAD w żywności dystrybuowanej ogółem

L.p.	Organizacja partnerska	Łączna ilość dostarczonej pomocy żywnościowej (t)	Łączna ilość dostarczonej pomocy żywnościowej współfinansowanej z FEAD (t)	Udział dostarczonej pomocy żywnościowej współfinansowanej z FEAD (%)
1	Federacja Polskich Banków Żywności	66 058,88	36 998,98	56,01
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej	15 006,04	13 760,36	91,70
3	Caritas Polska	13 826,60	11 955,93	86,47
4	Polski Czerwony Krzyż	4 980,84	4 802,87	96,43
Razem		99 872,36	67 518,14	

Łączna ilość dostarczonej pomocy żywnościowej przez organizacje partnerskie w 2016 r. z uwzględnieniem żywności pozyskiwanej z innych źródeł wyniosła 99 872,36 ton, w tym 67 518,14 ton żywności współfinansowanej z FEAD. W związku z tym udział żywności współfinansowanej z FEAD w łącznej ilości żywności dostarczonej odbiorcom końcowym wynosi **67,60%**.

• **Wskaźniki produktu 12-13**

Zgodnie z treścią Wytycznych obowiązujących w Podprogramie 2016 (styczeń-czerwiec 2017), każdemu odbiorcy końcowemu w trakcie trwania całego Podprogramu przysługiwały następujące ilości poszczególnych produktów spożywczych:

- makaron jajeczny 5 kg,
- ryż biały 5 kg,
- herbatniki 2 kg,
- mleko UHT 9 l,
- ser podpuszczkowy dojrzewający 2,4 kg,
- groszek z marchewką 3,20 kg,
- fasola biała 3,20 kg,
- koncentrat pomidorowy 1,28 kg,



- powidła śliwkowe 1,20 kg,
- gulasz wieprzowy z warzywami 4,25 kg,
- filet z makreli w oleju 1,36 kg,
- szynka drobiowa 2,70 kg,
- szynka wieprzowa 0,3 kg,
- pasztet wieprzowy 0,16 kg,
- cukier biały 4 kg,
- olej rzepakowy 4 l.

Zgodnie z przyjętą definicją w Podprogramie 2016 przez paczkę żywnościową należy rozumieć minimum kilka (tj. co najmniej trzy) artykułów spożywczych z różnych grup towarowych wydanych jednorazowo a wchodzących w skład zestawu w Podprogramie 2016. Przyjęto, że w uzasadnionych sytuacjach, (np. ze względu na stan zdrowia lub indywidualne potrzeby żywieniowe) dopuszcza się zamianę artykułu spożywczego na inny w odpowiedniej proporcji lub zwiększenie liczby opakowań określonych artykułów spożywczych, o ile OPR/OPL posiada takie możliwości. W przypadku rodzin z dziećmi dopuszcza się zwiększenie liczby opakowań artykułów spożywczych odpowiednio do potrzeb rodzin i możliwości OPR/OPL. W przypadku braku możliwości wydania sera podpuszczkowego dojrzewającego przez dany OPL/OPR (m.in. ze względu na brak warunków chłodniczych do przechowywania sera) konieczne jest zapewnienie zamiany tego artykułu na mleko UHT w odpowiednio zwiększonej proporcji.

Natomiast zgodnie z treścią Wytucznych obowiązujących w Podprogramie 2017, zestaw artykułów dla 1 odbiorcy końcowego obejmował następujące ilości artykułów:

- groszek z marchewką 4 kg,
- fasola biała 4 kg,
- koncentrat pomidorowy 1,76 kg,
- buraczki wiórki 1,05 kg,
- powidła śliwkowe 1,5 kg,
- makaron jajeczny 4,5 kg,
- makaron kukurydziany bezglutenowy 0,5 kg,
- ryż biały 4 kg,
- kasza gryczana 2 kg,
- herbatniki maślane 0,6 kg,
- mleko UHT 7 l,
- ser podpuszczkowy dojrzewający 2,4 kg,



- szynka drobiowa 3 kg,
- szynka wieprzowa mielona 2,1 kg,
- pasztet wieprzowy 0,64 kg,
- kabanosy wieprzowe 0,36 kg,
- filet z makreli w oleju 1,7 kg,
- cukier biały 4 kg,
- miód wielokwiatowy 0,4 kg,
- olej rzepakowy 4 l,
- gulasz wieprzowy z warzywami 1,7 kg,

W 2017 r. organizacje partnerskie wydały łącznie 2 455 137 posiłków. Zgodnie z Wytocznymi Instytucji Zarządzającej przez posiłek należy rozumieć każdy posiłek (śniadanie, II śniadanie, obiad – w szczególności gorący posiłek dwudaniowy lub jednodaniowy, podwieczorek, kolacja).

Tabela 13. Zestawienie ilości wydanych paczek i posiłków

L.p.	Organizacja	Liczba paczek	Liczba posiłków
1	Federacja Polskich Banków Żywności	4 028 188	1 698 999
2	Polski Komitet Pomocy Społecznej	1 700 208	273 752
3	Caritas Polska	1 165 723	482 386
4	Polski Czerwony Krzyż	605 518	0
Łącznie		7 499 637	2 455 137

• **Wskaźniki rezultatu dotyczące dostarczonej pomocy żywnościowej (14a-f)**

W 2017 r. pomocą żywnościową w ramach Programu objęto łączną liczbę 1 365 491 osób. W ramach Podprogramu 2016 pomoc trafiła do 1 323 995 osób, natomiast w całym Podprogramie 2017 zaplanowano objęcie pomocą 1 346 000 odbiorców końcowych.

Udział kobiet wśród odbiorców końcowych był bardzo zbliżony do udziału mężczyzn (50,4%). Dzieci do 15 roku życia stanowiły ok. 28,5%, natomiast osoby starsze po 65 roku życia – ok. 8%.

Osoby niepełnosprawne stanowiły 15,5%, bezdomne – 1,9%, migranci i osoby obcego pochodzenia – 0,5%. Jednocześnie najliczniejszą grupę stanowiły osoby nienależące do żadnej z wyżej wymienionych grup – aż 82%.

